

SANAT EĞİTİMİ ÖĞRENCİLERİ İLE SOSYAL BİLİMLER ÖĞRENCİLERİNİN SÜREKLİ VE DURUMLUK KAYGILARININ KARŞILAŞTIRILMASI

Gülten İMAMOĞLU¹

ÖZ

Çalışmada Güzel sanatlar eğitimi öğrencileri ile Sosyal Bilimler öğrencilerinin sınav dönemi durumluk ve sürekli kaygı durumlarının karşılaştırılması amaçlanmıştır. Durumluk ve Sürekli Kaygı envanteri uygulanan öğrencilerin anketlerinden 145'i değerlendirildi. İstatistiksel işlemlerde bağımsız t- testi kullanılmıştır. Güzel sanatlar eğitimi alan öğrencilerde sınavlar döneminde durumluk puanı 49,57 ve süreklilik puanı 23,72 bulunurken güzel sanatlar eğitimi almayan sosyal bilgiler öğrencilerinde durumluk puanı 51,25 ve süreklilik puanı 27,04 bulunmuştur. Güzel sanatlar eğitimi alan öğrencilerin güzel sanatlar eğitimi almayan sosyal bilimler öğrencilerinden daha düşük bir durumluk ve süreklilik kaygı puanı olduğu bulunmuştur ($p<0,05$). Tüm öğrencilerin sınav döneminde durumluk kaygı puanları yüksek ve sürekli kaygıları ise daha düşük düzeydedir. Üniversitelerde Güzel sanatlar eğitimi almak öğrencilerin kaygı düzeyini azaltabilir. Sanat eğitimi almayan öğrencilerin sanatla ilgili ders almaları veya yaratıcı etkinliklere katılmaları kaygılarını düşürebilir. Tüm öğrencilerin sınav dönemlerinde durumluk kaygılarını azaltma amacıyla önlem almaları önerilir.

Anahtar kelimeler: Kaygı, Öğrenci, Sanat eğitimi

İmamoğlu, Gülten. "Sanat Eğitimi Öğrencileri İle Sosyal Bilimler Öğrencilerinin Sürekli ve Durumluk Kaygılarının Karşılaştırılması". *idil* 6.33 (2017): 1635-1646.

İmamoğlu, G. (2017). Sanat Eğitimi Öğrencileri İle Sosyal Bilimler Öğrencilerinin Sürekli Ve Durumluk Kaygılarının Karşılaştırılması. *idil*, 6 (33), s.1635-1646.

¹ Prof. Dr., Ondokuz Mayıs Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Resim Anasanat Dalı, gulteni(at)omu.edu.tr

COMPARISON OF STATE AND TRAIT ANXIETY OF ART EDUCATION STUDENTS AND SOCIAL SCIENCES STUDENTS

ABSTRACT

The aim of the study is to compare the state and trait anxiety situations of social science students and fine arts students during the exam period. 145 of the State and Trait anxiety inventory administered surveys of students were assessed. Independent t- test was used for statistical procedures. During the exam period, while the status scores of the students studying fine arts were 49.57 with the continuity score of 23.72, status scores of social studies students that do not study fine arts were found to be 51.25 with the continuity score of 27.02. It has been found that status and the continuity score of the students studying fine arts is significantly lower than students not studying fine arts ($p < 0.05$). In all students, it can be said that there is a high level of state anxiety and low level of continuing concern during the examination period. In addition, the education of fine arts at universities can reduce the anxiety level of students. Students who do not have arts education can take art lessons or participate in creative activities. All students are advised to take precautions to reduce their situational anxiety concerns during the examination periods.

Key words: Anxiety, Student, Fine Arts

GİRİŞ VE AMAÇ

İnsanlar günlük yaşamlarında çok çeşitli streslerle karşılaşmakta ve tepkiler de kişiden kişiye değişebilmektedir. Stresle ilişkili bu belirtiler duygusal düzeyde huzursuzluk, gerginlik, kaygı, öfke, depresif içerikli duygular; fizyolojik düzeyde ise gerginlik tipi baş ağrıları, alerjik tepkiler, mide ve bağırsak rahatsızlıkları, alkol ve madde bağımlılığı, bağışıklık sistemi zayıflığına bağlı hastalıklar vb. olabilir (Küey ve ark.,1987:16;Şahin,1999:80). Kaygı “kişi tarafından tehlikeli olarak algılanıp yorumlanan herhangi bir durum karşısında yaşanan bir duygu” olarak da tanımlanır (Alisinanoğlu ve Ulutaş, 2000:65-71). Demirel’e (2001) göre ise; kaygı, stres yaratan durumların bireyde oluşturduğu üzüntü, gerginlik gibi, hoş olmayan duygusal ve gözlenebilen reaksiyonlardır. Başka bir ifade ile kaygı, kişinin bir uyarana karşı karşıya kaldığında yaşadığı, bedensel, duygusal ve zihinsel değişimlerle kendini gösteren bir uyarılmışlık durumudur (Aydın&Dilmaç, 2004:41). Kaygı stresin bir ürünü olarak değerlendirilmekte ve hoş olmayan bireyi rahatsız eden ve olumsuz etkileyen bir duygu durumu olarak tanımlanmaktadır (Özgan, Balkar ve Eski, 2008:337-350). Kaygılanma ya da kaygı duyma; yapısal özellikleri bakımından insandan insana, içinde bulunulan duruma göre farklılık gösterebilir. Güzel sanatlar alanı, genel itibarı ile alanlar arasında insanın kendini daha çok ifade edebildiği, bireysel özelliklerini; yaptığı resim, çaldığı ya da söylediği müzik ile gösterebildiği bir alan olarak kabul edilebilir.

Kaygı; Durumluk kaygı ve Sürekli kaygı olarak ikiye ayrılır. Durumluk kaygı, “çevre şartlarına bağlı bir stresten dolayı ortaya çıkan, çoğunlukla mantıklı sebeplere bağlı, başkalarının da nedeni anlaşılabilen ve genellikle her bireyin yaşadığı geçici duruma bağlı bir kaygı biçimi” olarak tanımlanır (Kuru, 2000). Sürekli kaygı ise; “durumluk duygusal reaksiyonların frekansının ve yoğunluğunun artması ve süreklilik kazanması” olarak tanımlanır (Özgüven, 2000). Bazı etkinlikler kaygıyı artırabilir veya azaltabilir. Kaygıda branş da etkili olabilir. Üniversite öğrencileri, yaşamlarının en önemli dönemlerinden birindedirler. Eğitim ortamını ve başarıyı etkileyebilecek etmenlerden biri de kaygıdır. Sürekli kaygısı yüksek olan kişilerde; davranışların aksaması, algılama ve dikkat bozuklukları, akademik başarının düşmesi, kişiler arası ilişkilerden kaçınma ve içe kapanma gibi belirtiler de ortaya çıkabilir (Özyürek ve Demiray, 2010:247-256). Genel olarak insanlar kaygıyı gelecekle ilgili karamsarlık, başarısızlık, endişe, umutsuzluk, karışıklık duygularıyla birlikte dile getirirler. Bilimsel açıdan olaya bakıldığında, aşırı olmadığı sürece, kaygı duymanın kişiyi motive ettiği görülmektedir. Önemli olan eksikleri ve bunları giderme yollarını bulmak ve kaygının bireyi engelleyecek kadar büyümesine izin vermemektir (Develi, 2006, 20). Bir gencin müziksel bir etkinlikte kalabalıklar önünde belirli bir performansı ve başarıyı yakalamak zorunda olması kaygısını artırabilir. Bu durum

ayrıca bir toplumsal kaygı kavramını ortaya çıkarabilir (Osborne, Kenny & Holsomback, 2005:312-330). Benzer şekilde bir resim öğretmeninin seyirci önünde yapacağı etkinlikler (canlı performans, süreç sanatı vs) ya da toplumun beğenisine sunulacak aktiviteler, kaygısını etkileyebilir. Bireysel farklılıklar arasında yer alan yetenek, başarı, güdülenme, çalışma alışkanlıkları, sınav kaygısı, benlik saygısı gibi değişkenler birçok kaygı ile ilişkilidir (Kurtuldu ve Ayaydın;2010:111-116).

Sınav Kaygısı, sınav öncesinde öğrenilen bilginin, sınav sırasında etkili bir biçimde kullanılmasına engel olan ve başarının düşmesine yol açan, yoğun kaygıdır. Sınav kaygısı aslında gerekli ve faydalıdır. Öğrenciyi öğrenmeye, bir amaç edinmeye motive eder. Faydalı olmayan yüksek ve aşırı kaygıdır. Aşırı sınav kaygısı başarısızlığa neden olur. Başarı ve başarısızlığın sınav kaygısı ile negatif yönde ilişkisini ortaya koyan araştırmalar da bulunmaktadır (Gündoğdu,1994). Birçok araştırmada sınav kaygısının akademik başarıyı düşürdüğü ve öğrencilerin gerçek performanslarını göstermelerini engellediği sonucuna ulaşılmıştır (Güler ve Çakır,2013:82-94).

Sanat eğitimi alan Üniversite öğrencilerindeki durumluk ve sürekli kaygının sanat eğitimi almayan sosyal bilgiler öğrencilerine göre düşük olacağı düşünülmüştür. Bu amaçla şu sorulara cevap aranmıştır:

Güzel sanatlar eğitimi alan öğrenciler ile sanat eğitimi almayan sosyal bilgiler öğrencilerinde sınavlar dönemindeki durumluk kaygı ve sürekli kaygı düzeyleri arasında fark var mıdır?

Güzel sanatlar eğitimi alan öğrenciler ile sanat eğitimi almayan sosyal bilgiler öğrencilerinde bölüm ayrımı yapılmadan cinsiyete göre sınavlar döneminde durumluk ve sürekli kaygı durumları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

Bu çalışma öğrencilerin kaygı düzeylerine ilişkin ve akademik başarılarını artırmalarına yönelik öngörüler edinebilmek açısından son derece önemlidir. Bu bağlamda Güzel Sanatlar Eğitimi almakta olan öğrenciler ile sanat eğitimi almayan (sosyal bilgiler) üniversite lisans düzeyi öğrencilerinde sınav dönemi durumluk ve sürekli kaygı durumlarının araştırılması amaçlanmıştır.

YÖNTEM:

Araştırmanın evrenini, Türkiye’de 2016-2017 eğitim-öğretim yılında Güzel Sanatlar fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü öğrencileri ile Eğitim Fakülteleri Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü öğrencileri oluşturmuştur. Örneklem ise Güzel sanatlar eğitimi alan (Resim ve Müzik eğitimi) Güzel Sanatlar Fakültesi öğrencileri ile

(n=60) ile Eğitim Fakültesi sanat eğitimi almayan Sosyal Bilimler bölümü öğrencilerden (n=85) oluşmuştur. Araştırmaya katılan öğrenciler 19-23 yaş arasındadır. Örneklemen evreni temsil ettiği varsayılmıştır. Araştırmada öğrencilerin gelir düzeyleri, sınıf düzeyleri ve bedensel olarak aktivite durumlarının sorulmaması sınırlılık olarak görülür. Öğrencilere final sınav döneminde gönüllü olarak kaygı envanteri rastgele yöntemle seçilerek doldurtulmuştur. Doldurulan anketlerden 145 âdeti değerlendirilmiştir.

Veri Toplama Araçları:

Araştırmacı tarafından geliştirilen “Kişisel Bilgi Formu” ile Spielberger’in “Sürekli-Durumluk Kaygı Envanteri” kullanılmıştır.

Durumluk ve Sürekli Kaygı Envanteri:

Durumluk-Sürekli Kaygı Envanteri toplam yirmişer maddeden oluşan iki ayrı ölçekten meydana gelmektedir. Durumluk Kaygı Ölçeği maddelerinde ifade edilen duygu ya da davranışlar bu tür yaşantıların şiddet derecesine göre (1) hiç, (2) biraz, (3) çok, (4) tamamen gibi sıklardan birini işaretlemek suretiyle cevaplandırılır. Sürekli Kaygı Ölçeğinde ise, ifade edilen duygu ya da davranışlar sıklık derecesine göre (1) hemen hiçbir zaman, (2) bazen, (3) çok zaman, (4) hemen her zaman şeklinde işaretlenir (Yücel, 2003). Ölçekte iki tür ifade bulunur. Bunlara, doğrudan ya da düz (direkt) ve tersine dönmüş ifadeler diyebiliriz. Doğrudan ifadeler; olumsuz duyguları, tersine dönmüş ifadeler ise; olumlu duyguları dile getirir. Bu ikinci tür ifadeler puanlanırken 1 ağırlık değerinde olanlar 4’e, 4 ağırlık değerinde olanlar ise 1’e dönüşür. Durumluk Kaygı Ölçeğinde, on tane tersine dönmüş ifade yer alır. Bunlar; 1, 2, 5, 8, 10, 11, 15, 16, 19 ve 20’ inci maddelerdir. Sürekli Kaygı Ölçeğinde ise tersine dönmüş ifadelerin sayısı yedi adettir. Bunlar; 1, 6, 7, 10, 13, 16, 19’ uncu maddelerdir. Doğrudan ve tersine dönmüş ifadelerin toplam puanı hesaplanır. Doğrudan ifadeler için elde edilen toplam puandan, tersine dönmüş ifadelerin toplam puanı çıkarılır. Bu sayıya önceden saptanmış Durumluk Kaygı Ölçeği için 50 ve Sürekli Kaygı Ölçeği için 35 eklenir. En son elde edilen değer bireyin kaygı puanıdır. Ölçeğin güvenirlik katsayılarının sürekli kaygı ölçeği için 0.86 ile 0.71 arasında iken Durumluk Kaygı Ölçeği için Öner ve Le Compte tarafından yapılan Alpha güvenirlik katsayısı çeşitli araştırmalarda 0.94 ile 0.96 arasında bulunmuştur (Kartopu, 2012:147-170;Yücel,2003).

İstatistiksel işlemler:

Verilerin istatistiksel analizlerinin yapılmasında SPSS 20 programı kullanılmıştır. Ölçek sonucu elde edilen veriler puanlama yönergesine uygun olarak

hesaplanmıştır. Veriler değerlendirilirken “Kolmogorov Smirnov Testi” ile normal dağılıma uygunluğu araştırılmış ve tüm verilerin normal dağılıma uyduğu tespit edilmiştir. Farklılıklara *Bağımsız* grup *t -testi* (Independent- Samples t- test) ile bakılmıştır.

BULGULAR

Bu bölümde Güzel sanatlar eğitimi alan ve almayan üniversite öğrencilerinin Durumluk ve sürekli kaygı puanları ile cinsiyete göre durumluk ve süreklilik kaygı puanları verilmiştir (bkz.Tablo 1 ve 2).

Tablo 1. Güzel Sanatlar Eğitimi Alıp Almama Durumuna Göre Durumluk ve Süreklilik Puanları Dağılımı

Ölçek	Bölüm	Ortalama	ss	t- testi
Durumluk kaygı puanı	Güzel sanatlar eğitimi	49,57	3,24	-3,21*
	Sosyal Bilimler eğitimi	51,25	4,61	
Sürekli kaygı puanı	Güzel sanatlar eğitimi	23,72	3,54	3,10*
	Sosyal Bilimler eğitimi	27,04	6,03	

*p<0,05

Tablo 1’de güzel sanatlar eğitimi alan öğrenciler ile sanat eğitimi almayan sosyal bilimler öğrencilerinin durumluk ve süreklilik kaygı puanları incelendiğinde, Güzel sanatlar eğitimi alan öğrencilerin hem durumluk (49,57 ye karşılık 51,25 puan) hemde süreklilik kaygı puanları (23,72’ye karşılık 27,04 puan) Güzel sanatlar eğitimi almayan sosyal bilimler öğrencilerinden daha düşük olduğu görülmektedir. Tüm öğrencilerde durumluk kaygı puanları süreklilik kaygı puanlarından daha yüksek bulunmuştur.

Tablo 2. Cinsiyete Göre Durumluk ve Sürekli Kaygı Puanları Dağılımı

Ölçek	Cinsiyet	n	Ortalama	ss	t-testi
Durumluk kaygı puanı	Kadın	70	51,05	4,77	2,84*
	Erkek	75	48,97	3,54	
Sürekli kaygı puanı	Kadın	70	25, 41	5,61	1,09
	Erkek	75	25, 35	4,01	

*p<0,05

Tablo 2’de güzel sanatlar eğitimi alan öğrenciler ile sanat eğitimi almayan sosyal bilimler öğrencilerinin cinsiyete göre durumluk ve süreklilik kaygı puanları incelendiğinde, kadın öğrencilerin hem durumluk (51,05’e karşılık 48,75 puan) hemde süreklilik kaygı puanları (25,41’e karşılık 25,35 puan) erkek öğrencilerden daha yüksek olduğu görülmektedir. Fakat bu yükseklik ayırt edici bir durum olarak görülmemiştir. Durumluk kaygı puanları süreklilik kaygı puanlarından cinsiyete göre de daha yüksek bulunmuştur.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Sanat eğitimi alma veya yaratıcı boş zaman aktivitelerinin bireylerde kaygı düzeyini etkilediği araştırmalarla ortaya konmuştur. Dilmaç (2010) araştırmasında görsel sanatlar öğretmeni adaylarının düşük düzeyde mesleki kaygıları olduğu sonucunu ortaya koymuştur. Ocaktan ve ark. (2002), çalışmalarında erişkin sağlık personelinde durumluk kaygı puanı ortalamasını 40.57 ve sürekli kaygı puanı ortalamasını 44.88 olarak tespit etmişlerdir. Yılmaz ve ark. (2014) tarafından yapılan bir çalışmada öğrencilerin durumluk kaygı genel puan ortalaması 41,66 ve sürekli kaygı genel puan ortalaması ise 47 bulunmuştur. Tutkun ve ark (2017) araştırmalarında sporcu öğrencilerin durumluk puanı 53,25 ve sedanter öğrencilerin 51,57 iken süreklilik puanları sporcu öğrencilerde 22,72 ve sedanterlerde 24,57 olduğunu tespit etmişlerdir. Köse (2006)’nin yapmış olduğu araştırmada müzik öğretmeni adaylarının mesleki kaygı düzeyleri değerlendirilmiş ve belirlenen her üç

boyut için de kaygı düzeylerinin düşük olduğu belirtilmiştir. Bu çalışmada Güzel sanatlar eğitimi alan öğrencilerde final sınavları döneminde durumluk puanı 49,57 ve süreklilik puanı 23,72 bulunurken güzel sanatlar eğitimi almayan sosyal bilimler öğrencilerinde durumluk puanı 51,25 ve süreklilik puanı 27,04 bulunmuştur (Tablo 2). Güzel sanatlar eğitimi alan öğrencilerde güzel sanatlar eğitimi almayan sosyal bilimler öğrencilerinden durumluk ve süreklilik kaygı puanlarının düşük olması anlamlı bulunmuştur ($p<0,05$). Kaygı puanlarının sanat eğitimi almayan öğrencilere göre sanat eğitimi alan öğrencilerde daha düşük olması Sanat eğitiminin öğrencilerde hem durumluk hem de sürekli kaygı düzeyini düşürdüğü şeklinde yorumlanabilir. Ayrıca sınav dönemlerinde öğrencilerin kaygı durumunun da öğrencilerin bölüm farklılıkları da etkili olabileceği göz ardı edilmemelidir.

Sanat eğitimi temelde sanatsal etkinlik ve etkileşimler yoluyla bireyin yaratma güdüsünü doyurmaya, estetik gereksinimlerini karşılamaya, beğeni duygusunu geliştirmeye ve içinde yaşadığı gerçekliğe daha duyarlı olmasını sağlamaya yöneliktir. Bu bakımdan sanat eğitimi, bireyin bilişsel ve devinışsel yönlerinin yanında, özellikle duyuşsal yönünün gelişmesinde çok önemli rol oynar (Uçan, 1997:27). Sanat aynı zamanda ruhun ihtiyacı olan özgürlüğe ve rahatlamaya açılan bir kapı görevi görmektedir. İnsanın yaratıcı güçlerini ortaya çıkarmaya yardımcı olacak şartları hazırlayan ve bireyin kişilik kazanmasını amaçlayan bir etkinliktir (Gençaydın, 1987:43-45). Çağdaş sanat eğitimi, temelde sanatsal etkinlikler yoluyla bireylerin ve toplumun içinde yaşadıkları çevreye duyarlı olmasını sağlamaya, çevresi ile yararlı bir etkileşim içine girebilmesine, estetik ihtiyaçlarını karşılamaya, ürün ortaya koyabilme ve yorumlama güdülerini doyurmaya, yaşantılarını daha anlamlı hale getirebilmelerine imkan vermeye yönelik düşünülmektedir (Buyurgan ve Buyurgan, 2012:9). Bu olumlu özellikler yanı sıra sanat eğitiminin öğrencilerde kaygı düzeyini düşürmesi sanat eğitiminin toplumun gelişimde gerekli o bir etken olduğunu desteklemektedir.

Şahin, Günay ve Batı'nın (2006) lise öğrencileri üzerinde yapmış oldukları bir araştırmada öğrencilerin sınav kaygılarının çok yüksek olduğu ve sınavdan çok önce kaygılarının artmaya başladığı görülmüştür. Bu araştırmada da her iki grupta da durumluk kaygı puanları sürekli kaygı puanlarından yüksek bulunmuştur. Bu durum değişik faktörler yanında öğrencilerin sınav döneminde bulunmalarından kaynaklanabilir. Çünkü stresin yoğun yaşandığı durumlarda durumluk kaygı düzeyi yükselir; stres ortadan kalktığında, durumluk kaygı düzeyi düşer (Ehtiyar ve Üngüren, 2008:159-181; Öztürk, 2008). Araştırmada Güzel sanatlar eğitimi alan öğrencilerin sürekli kaygılarının sanat eğitimi almayan sosyal bilimler öğrencilerinden düşük olması ise sanat eğitiminin olumlu etkisi şeklinde düşünülebilir. Sanat eğitiminin bilinçli estetik yargılarda bulunmayı sağlayabilme; sanatsal yeti, yetenek ve yaratıcılığı geliştirebilmek; Özgür ve özgün düşünme, deneme ve üretme kapasitesini

geliştirebilmek; Sanatsal grup çalışmaları yoluyla karşılıklı sevgi, hoşgörü, anlayış, yardımlaşma, dayanışma ve bireysel - toplumsal sorumluluk bilinci kazandırabilme gibi (Dilmaç,2010:49-65) faydalarına insanlarda durumluk ve sürekli kaygı durumlarını düşürmede eklenebilir.

Araştırmada kadın öğrencilerin durumluk puanı 51,05 ve süreklilik puanı 25,41 iken erkek öğrencilerde 48,47 ve 25,35 olarak tespit edilmiştir. Kadın öğrencilerin durumluk puanının erkek öğrencilerden yüksek olması anlamlı iken ($p<0,05$), süreklilik puanlarının yüksek olması anlamlı bulunmamıştır ($p>0,05$). Üniversite öğrencileri üzerinde gerçekleştirilen birçok çalışmada kız öğrencilerin sürekli kaygı düzeylerinin, erkek öğrencilere göre daha yüksek olduğu bulunurken bazı çalışmalarda da öğrencilerin durumluk ve sürekli kaygı düzeylerinin, cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Bir kısım çalışmada ise üniversitede öğrenim gören erkek öğrencilerin durumluk kaygı düzeylerinin, kız öğrencilere göre daha yüksek olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Yılmaz ve arkadaşları da (2014) kız öğrencilerin sürekli kaygı düzeyini daha yüksek bulmuşlardır (Yılmaz ve ark ,2014). Başaran ve Ark (2009:534-542), Kadınlarda sürekli kaygı puanı 41,02 ve durumluk kaygı puanı 34,98 olarak, erkeklerde ise sürekli kaygı puanı 39,80 ve durumluk kaygı puanı 37,06 olarak tespit etmişlerdir. Kadın ve erkek deneklerin sürekli kaygı puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmezken ($p>0,05$) durumluk kaygı puanlarında anlamlı farklılık bulmuşlardır($p<0,05$). Başka bir çalışmada güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeyleri cinsiyet ve alana göre farklılık göstermediği bulunmuştur (Temiz, 2011:303-310). Yine Güler ve Çakır (2013) kız öğrencilerin sınav kaygısı düzeylerinin anlamlı düzeyde yüksek olduğunu bulmuşlardır. Kaygı ile cinsiyet arasındaki ilişkilere yönelik araştırmalarda öğrenci grupları ele alındığında ise cinsiyetler arasında bir farklılık olmadığı görülmüştür (Gençtan, 1993). Dilmaç (2010) araştırmasında Bayan öğretmen adaylarının “görev merkezli, öğrenci merkezli ve ben merkezli kaygıları” na dair ortalama puanlarını erkek öğretmen adaylarından daha yüksek düzeyde olmasına rağmen bu fark istatistiksel anlamda farklı olmadığını belirtmiştir. Bu çalışmada da cinsiyete göre süreklilik kaygı puanları arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p>0,05$). Anlamlı farklılık olmamakla birlikte kadın öğrencilerin durumluk ve süreklilik puanları erkek öğrencilerden daha yüksektir. Üniversite öğrenimi almakta olan kadın öğrencilerin yaşadıkları kaygı düzeylerinin, erkek öğrencilere oranla daha yüksek olması; toplumsal normların, değerlerin ve alışkanlıkların bir sonucu olarak değerlendirilebilir. Öğrencilerin sınav dönemlerindeki stresleri, mezuniyetleri, iş ya da işsizlik durumlarını düşünmeleri, geleceğe yönelik planları, yaşadıkları arkadaşlıklar, iş bulamama korkusu ve çeşitli sorumluluklar kişide kaygı yaratıcı etmenlerden bazıları olarak sayılabilir. Yine Ailesinin ekonomik durumu düşük ve orta olan öğrencilerin kaygı düzeylerinin

yüksek olması; öğrencilerin ihtiyaçlarının yeterince karşılanamamış olması nedeniyle doyumsuzluk, eksiklik ve güvensizlik kaygı düzeyini yükseltebilir (Dılmaç,2010:49-65). Estetik duyarlılığa sahip olma ve bu deneyimi kazanma; estetik kaygıyı yaşamın her aşamasında duymaktan geçmektedir. Estetik kaygıyı yaşamın her aşamasında hissetmek, daha iyiyi, güzeli arama ve bulma çabasını beraberinde getirmektedir. Bu durum ise daha huzurlu, barışçıl ve çirkinliğe yer vermeyen bir yaşam kalitesine sahip olma anlamına gelmektedir. Estetik kaygıya sahip olan bireyler, hep daha güzele ve iyiye ulaşma istekleri nedeniyle yaşamlarında karşılaştıkları her şeyde estetik deneyimler elde etme arayışında olacaktırlar (Kumral,2009:691). O halde Sanat eğitimi alan öğrencilerin durumluk ve sürekli kaygı durumlarının araştırılmasında daha sonraki çalışmalarda aile ekonomik durumu, öğrencilerin bedensel olarak aktivite düzeyleri ve estetik kaygıları gibi başka parametrelerde dikkate alınmalıdır.

Sonuç olarak Güzel sanatlar eğitimi alan üniversite öğrencilerinin sanat eğitimi almayan sosyal bilimler öğrencilerinden sınav dönemindeki durumluk kaygıları ile sürekli kaygı puanları daha düşük düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Üniversitelerde Güzel sanatlar eğitimi almak öğrencilerin kaygı düzeyini düşürücü etkenler arasında sayılabilir. Öğrencilerin sınav dönemlerinde durumluk kaygılarını azaltıcı önlemler almaları önerilir. Güzel sanatlar eğitimi almayanlara sanatsal faaliyetler ve güzel sanatlar eğitimi alanlara ise sportif ve yaratıcı boş zaman etkinlikleri önerilmektedir.

KAYNAKLAR

ALİSİNANOĞLU, F., ULUTAŞ, İ. Çocukların kaygı düzeyleri ile annelerinin kaygı düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Eğitim Ve Bilim*, 28 (128), 65-71,2003.

AYDIN, E & DİLMAÇ, B. Eğitime İlişkin Çeşitlemeler (Ed:Musa Gürsel), Konya: Eğitim Kitabevi,2004.

BAŞARAN M. H., TAŞĞIN Ö.,SANOĞLU A.,TAŞKIN A.K. Sporcularda Durumluk ve Sürekli Kaygı Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi, *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 21 , s.534-542,2009.

BUYURGAN, S., VE BUYURGAN, U. Sanat Eğitimi ve Öğretimi (3.Baskı). Ankara: Pegem A.,s.9, 2012.

DEMİREL, Ö. Eğitim Sözlüğü, Ankara: Pegem A Yayıncılık,2001.

DEVELİ, E. (2006). “Konya’da İlköğretim Okullarında Görev Yapan Beden Eğitimi Öğretmenlerin Sürekli Kaygı Durumlarının İncelenmesi” (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimler Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Konya.

DİLMAÇ O. Görsel Sanatlar Öğretmeni Adaylarının Kaygı Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi, Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi, Erzurum, sayı 24, s.49-65,2010

EHTİYAR, R. VE ÜNGÜREN, E. Turizm eğitimi alan öğrencilerin umutsuzluk ve kaygı seviyeleri ile eğitime yönelik tutumları arasındaki ilişkinin belirlenmesine yönelik bir araştırma. Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 1 (4); 159-181,2008.

GENÇAYDIN, Z. Güzel Sanatlar Eğitimi. (B. Özer, Dü.) Açıköğretim Fakültesi, s.43-55, 1987.

GENÇTAN, E. Psikanaliz ve Sonrası, Remzi Kitabevi, 5. Basım, Ankara, 1993.

GÜLER D., ÇAKIR G. Lise Son Sınıf Öğrencilerinin Sınav Kaygısını Yordayan Değişkenlerin İncelenmesi, Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi 2013, 4 (39), 82-94,2013.

GÜNDOĞDU, M. "The Relationship Between Helpless Explanatory style, Test Anxiety, and Academic Achievement Among Sixth Grade Basic Education Students". Yayınlanmamış Y. Lisans tezi. Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara, 1994.

KARTOPU S. Lise öğrenci ve öğretmenlerinin durumluk ve sürekli kaygı düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi (Kahramanmaraş örneği). Fırat Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 17(2): 147–170, 2012.

KUMRAL Ç. İnönü Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Öğrencilerinin Estetik Kaygı Düzeyleri Üzerine Bir Araştırma, Ege Eğitim Dergisi (10) 1: 48-691,2009

KÖSE, S. Müzik Öğretmeni Adaylarının Mesleki Kaygıları, M.A.E.Ü. Eğitim Fakültesi Dergisi, Sayı 12, s. 80-89., Burdur, 2006.

KURTULDU M.K., AYAYDIN A. Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Öğrencilerin Mesleki Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı 28,s.111-116.,2010.

KURU, E. Sporda psikoloji. Ankara: G. Ü. İletişim Fakültesi Basımevi, 2000.

KÜEY L, ÜSTÜN B, GÜLEN C. Türkiye'de Ruhsal Bozukluklar Epidemiyolojisi. Toplum ve Hekim Dergisi, Ankara,44:16,1987.

OCAKTAN, M. E., KEKLİK A., ÇÖL M. Abidinpaşa Sağlık Grup Başkanlığı'na Bağlı Sağlık Ocaklarında Çalışan Sağlık Personelinde Spielberger Durumluk ve Sürekli Kaygı Düzeyi, Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Mecmuası, Cilt 55, Say 1, s.21-28, 2002.

OSBORNE, M. S., KENNY, D. T. & HOLSOMBACK, R. Assessment of Music Performance Anxiety in Late Childhood: A Validation Study of the MPAI-A, *International Journal of Stress Management*, 12(4), 312-330, 2005.

ÖZGAN, H. BALKAR, B. ESKİL, M. Eğitim Fakültesi Öğrencileri Tarafından Sınıfta Algılanan Stres Nedenleri Ve Kişisel Değişkenlerin Strese Olan Etkisi, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, www.esosder.com ISSN:1304-0278 7(24), 337-350,2008.

ÖZGÜVEN, İ.E. Psikolojik testler. Ankara: Pdrem Yayınları,2000.

ÖZTÜRK, A. Manisa Celal Bayar Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğretmenlik Programı öğrencilerinin durumluk ve sürekli kaygı düzeyleri ile akademik başarıları arasındaki ilişki. Pamukkale Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Sporda Psiko-Sosyal Alanlar Anabilim Dalı. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi,2008.

ÖZYÜREK, A. VE DEMİRAY, K. Yurtta ve ailesi yanında kalan ortaöğretim öğrencilerinin kaygı düzeylerinin karşılaştırılması. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 11 (2); 247-256,2010.

ŞAHİN A. Sağlık Çalışanlarının Psikolojik Sağlığı ve Etkileyen Faktörler. Sağlık Çalışanlarının Sağlığı 1. Ulusal Kongresi, Ankara,:80,1999.

ŞAHİN, H., GÜNAY T. VE BATI, H. İzmir İli Bornova ilçesi lise son sınıf öğrencilerinde üniversiteye giriş sınavı kaygısı. *Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi*, 15(6), 107-113,2006.

TEMİZ E. Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Öğretmen Adaylarının Mesleki Kaygı Düzeylerinin Cinsiyet ve Alan Değişkenleri Açısından İncelenmesi, *e-Journal of New World Sciences Academy Fine Arts*, D0061, 6, (2), 303-310 , 2011.

TUTKUN E., İMAMOĞLU O., ATAN T. Üniversiteli Spor Eğitimi Öğrenciler ve Sedanterlerin Kaygı Durumları, *Uluslararası Balkan Spor Bilimleri Kongresi*, Uludağ Üniversitesi, 21-23 Mayıs, BURSA. www.uludagbalkansporbilimleri. Org.,2017.

UÇAN, A. Müzik Eğitimi, Temel Kavramlar-İlkeler-Yaklaşımlar, Müzik Ansiklopedisi Yayınları, 14,27. Ankara,1997.

YÜCEL, E. O. Taekwondocuların Durumluk ve Sürekli Kaygı Düzeyleri ve Müsabakalardaki Başarılarına Etkisi, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Ankara,2003.